

ZOO Dvůr Králové a.s.

VÝROČNÍ ZPRÁVA

2018

Kopytníci

Luděk Čulík a Jiří Hrubý

Nosorožci černí. (sj)

Ke konci roku 2018 chovala zoo 635 kopytníků v 44 druzích a 53 formách.

Významné odchovy

V roce 2018 se narodilo ve stádech kopytníků 163 mláďat v 22 druzích a 28 formách. Mezi významná narození patří 15 impal, 5 pakoňů modrých, 11 gazel Thomsonových, 9 buvolů kaferských, 13 nyal nížinných, 10 kudu malých, 5 adaxů, 5 antilop vraných, 5 antilop koňských, 5 zeber Böhmových, 4 zebry bezhřívé, 2 zebry Burchellovy, 2 zebry Grévyho, 1 nosorožec dvourohý, 1 hroch obojživelný a 1 žirafa Rothschildova.

Nová zvířata v zoo

Chovné skupiny byly v letošním roce obohaceny o důležité jedince do chovu. Během roku jsme dovezli: 2,0 pakoně bělobradé ze zoo Arnhem, 1,0 buvolec běločelý ze zoo Knowsley, 1,0 paovci hřivnatou ze ZOO Brno, 2,0 vodušky červené ze zoo Hodenhagen, 0,1 nosorožce širokohubého ze zoo Montpellier.

Nosorožci

Na úseku nosorožců byl rok znovu velmi náročný a plný změn. Do finální fáze se dostala příprava projektu re-introdukce nosorožců dvourohých do Rwandy. To pro nás znamenalo nejen to, že byla do transportu vybrána zvířata z našeho chovu, ale i vzhledem k našim zkušenostem byla naše zoo vybrána jako centrum přípravy samotného transportu. Což je pro nás velké vyznamenání a čest, zároveň ale

obrovská zodpovědnost. Po výběru zvířat bylo jasné, že do naší zoo budou soustředěna další zvířata a tomu byl podřízen téměř celý rok, kdy jsme přesouvali zvířata uvnitř zoo, vytvářeli prostor pro zvířata nová a plánovali úpravy na pavilonu, které by nám měli umožnit samotný transport realizovat.

V listopadu došlo k samotnému transportu dvou nosorožců, samce Mandely z Ree Parku v Dánsku a samice Olmoti z Flamingolandu ve Velké Británii. Po jejich příchodu došlo k oddělení samice Jasiri a ta vytvořila s nově příchozími trojici, která by se v následujícím roce měla přesunout do NP Akagera. Další dvojící je samec Manny a samice Jasmína.

Tyto přípravy trochu přibrzdily samotnou chovatelskou práci, protože v rámci těchto příprav jsme museli mírně odsunout spojování některých zvířat.

Další změny probíhaly i v chovu nosorožců tuponosých, zde se nám znovu po spolupráci s koordinátorem chovu podařilo rozšířit naši chovnou skupinu. Ke konci roku dorazila samice Jabulani ze Zoo Montpellier. I v tomto případě se jedná o starší samici, která měla ve stávající zoo problémy se spojováním s novým samcem. A tak, aby ještě dostala možnost se rozmnožit, byla přesunuta k nám. Skupina se nyní skládá ze tří starších samic a mladého samce.

Žirafy v Africkém safari. (sj)

Dále probíhaly opravy a zlepšování podmínek chovu, ať už se jednalo o opravy rozvodů vody, opravy hrazení jak v pavilonu, tak ve venkovních výběžích. Všechny tyto opravy jsou velmi nákladné a tak obnova pavilonů pokračuje pomaleji, než bychom si všichni přáli.

Hroši

Po úspěšném spojení samce Mika s oběma samicemi, ke kterému došlo již na zimovišti, přišlo i páření a pravděpodobné zabřeznutí obou samic. Trojice strávila celé léto v letním výběhu. Tentokrát proběhlo bez problémů a jak my, tak i hroši jsme si léto užívali. Po jejich přesunu na zimoviště jsme se začali připravovat na případné porody, ke kterým by mělo dojít na přelomu roku. Je před námi mnoho neznámých, protože to bude narození hrocha po skoro třiceti letech a v nových podmínkách a systému chovu. Navíc obě samice jsou prvoroďičky a není jasné jak porody a následná péče matek bude probíhat.

Sloni

V tomto roce došlo i k reorganizačním změnám v rámci zoologie a úsek slonů se mnoha letech připojil zpět k úseku Kopytníci II., kam již dříve patřil. I zde nás během roku čekalo hodně práce. V prvním kroku muselo dojít ke stabilizaci týmu ošetřovatelů. Náš nejzkušenější ošetřovatel, který se slony v naší zoo pracoval více jak čtyřicet let, se rozhodl jít do důchodu a tak jsme museli stavět tým od začátku. S tím byl i spjat postupný přechod na trochu jiný systém práce se slony, který by měl být plně dokončen následující rok, kdy by mělo dojít ke stavebním úpravám, které by měly umožnit bezpečnější práci se slony a pracovat plně v systému tzv. „chráněného kontaktu“. V tomto roce jsme se plně soustředili na zlepšení podmínek chovu, to spočívalo např. ve vytvoření nových krmných míst ve výběhu, experimentálnímu použití kůry v pavilonu a řadě dalších, ve kterých budeme pokračovat. Zároveň proběhlo jednání s koordinátorem o případném rozšíření skupiny.

Zebry a osli somálští

V letošním roce se ve stádě zeber Böhmových, narodilo pět mláďat. Jsou to potomci po novém hřebci Memphisovi, který byl do stáda zapojen v loňském roce. Klisny porodily na volných výběžích za přítomnosti stáda antilop koňských a tří samců žiraf Rothschildových a vše proběhlo bez jakýchkoli problémů.

Zebry bezhřívé, musely být v letním období přemístěny do zázemí, z důvodu celkové rekonstrukce stáje. V příštím roce je však návštěvníci již uvidí i s třemi přírůstky, opět po hřebci Martym.

Hroši v letním výběhu, který je součástí pěšího safari. (sj)

Zebra bezhřívá. (sj)

Mláďata antilop koňských. (sj)

Pracovníci oddělení kopytníků I (zleva): Luděk Čulík, Markéta Čulíková, Jiří Kubelka, Miroslava Kubelková, Roman Jirousek, Hana Hájková, Jiří Soumar, Jiří Kabát, Blanka Syrůčková a Milan Syrůček.

I loňské spojení stáda zeber Burchellových s hřebcem Dubem dopadlo dobře, ve výběhu afrického kempu se narodila dvě mláďata. Přítomnost stáda pakoňů běloocasých a tří samců žiraf jim naprosto nevadila.

Minulý rok byl s části stáda zeber Grévyho spojen nový hřebec Pedro, který byl koordinátorkou chovu doporučen jako posila chovu. Hřebec byl se třemi klisnami umístěn do jedné části safari, kde společně strávili léto. Z tohoto spojení se narodila dvě hříbata, která budou posilou pro evropský zachovný program.

Stádo zeber Hartmannové bylo letošní sezonu ještě bez hřebce. Dospívající hřebec Urbi by měl být do chovu zapojen až v roce 2019.

Také skupina oslů somálských byla letos bez hřebce, jedná se o plánovanou pauzu, kdy klisny odchovávají svá loňská mláďata, což je pro ně i v přírodě přirozené.

Okapi a žirafy

Samice okapi Qira, kterou jsme v listopadu roku 2017 přivezli ze zoo Antwerpy, se v letošním roce seznamovala nejen se svými ošetřovatelkami, ale i se svým budoucím partnerem Ewagem. Jejich plánované spojení je stanoveno na příští rok. Doufáme, že navážeme na úspěšný chov, který byl před časem přerušen.

Chov obou poddruhů žiraf byl v naší zoo plánovaně pozastaven. Jednak u obou skupin chybí chovný samec, ale hlavním důvodem, byla rekonstrukce a přístavba pavilonu. Vnitřní ubikace byla zcela rekonstruována, a doplněna o nové prvky, jako je speciální váha pro žirafy. Venkovní přístavba, kde budou moci návštěvníci sledovat zvířata bez bariér, bude přístupná i v zimním období. Po dokončení všech prací by měli na doporučení koordinátora přijít noví chovní samci jak žiraf Rothschildových, tak i síťovaných.

Antilopy

Chov antilop má v naší zoo velkou tradici a během roku dochází ke změnám ve složení skupin.

Ve stádě adaxů se narodila první mláďata po novém samci Edgarovi, který byl doporučen koordinátorem chovu. Některá s těchto mláďat budou v příštím roce putovat do nových míst, která pro ně již koordinátor našel.

Obě stáda antilop koňských se u nás střídají v reprodukci. Každým rokem je v jednom stádě samec a druhé stádo má pauzu. Důvodem je koordinovaný chov celé evropské populace. V letošním roce byl do stáda v safari připuštěn samec Lothar a začátkem příštího roku očekáváme porody.

Také u antilop vraných dochází ke střídání samců ve stádech. Letos byl v prvním stádě vyřazen z chovu samec Benni. Je to z toho důvodu, že už zplodil mnoho mláďat a tak je třeba zařadit do skupiny samce nového. Ve druhém stádě byl zapojen samec Vailant, který je naším odchovancem. Také po něm očekáváme začátkem příštího roku první mláďata.

Přestávky v chovných sezonách se týkají také všech druhů našich vodušek. Zatímco u vodušek znamenáných byl do stáda spojen samec Patrick, stádo vodušek jelenovitých bylo letos bez samce. Vodušky červené jsou bez samce již několik sezon, a proto nás velmi potěšilo, když se nám podařilo dovézt dva mladé samce ze zoo Hodenhagen. Ke konci roku byli tito samci spojeni se stádem.

Stádo vodušek abok mělo letos také pauzu, ale v příštím roce očekáváme nového samce ze zoo Řím, se kterým by mělo být stádo v letním období spojeno.

Velmi špatně je na to chov antilop skákavých, i nadále se nám nepodařilo zastavit pokles naší populace a stejně tak se nám nedaří doplnění chovu z jiných zoo.

Naopak nově se nám podařilo doplnit chov pakoní bělobradých, zde jsme dovezli dva nové samce a po zařazení jednoho z nich do chovu se zdá, že jsou všechny samice březí. V rámci zoologických zahrad se jedná o vzácné zvíře, protože celoevropská populace čítá okolo dvou desítek zvířat.

Dále jsme započali se změnami v chovu bahnivců horských, táto zvířata byla několik let umístěna v zázemí. Po vzájemné dohodě jsme celé stádo přesunuli na jiný pavilon a v příštím roce by měla zvířata být vypuštěna do výběhu spolu se stádem sitatung, což by mělo vést ke zlepšení podmínek chovu těchto antilop. Tento krok je velmi riskantní, protože jakákoli manipulace s těmito zvířaty je náročná a hrozí zranění zvířat. Proto i samotný přesun vyžadoval dost příprav, ale i přes velké riziko proběhl úspěšně a zvířata si zvykají na nové podmínky.

Tuři a ovce

Chov buvolů kaferských, ale i buvolů pralesních probíhá bez problémů. Jedinou překážkou zůstává jejich odbyt do jiných zoo. Přesuny na africký kontinent, ke kterým pravidelně docházelo, byly dočasně pozastaveny z veterinárních důvodů a v Evropě je jen velmi těžké najít nové chovatele.

V chovu skotu watusi dochází ke generační obměně. Starý samec Achim odešel do jiného zařízení a v současné době očekáváme samce nového. Po Achimovu zůstaly ve stádě dvě mladé jalovice, které nahradily staré kusy, které jsou již za svým chovným horizontem.

V malé skupince skotu dahome nedošlo k žádným změnám, obě samice Flora i Fauna jsou opět březí a začátkem příštího roku očekáváme jejich porody. Velmi úspěšně probíhá chov v rámci dětské zoo, kde se rozmnožují všechny zde chované druhy a i stádo ovcí somálských se již rozrostlo.

Mláďata se po krátké přestávce narodila i ve stádě paovcí hřivnatých.

Autosafari a výběh Safarikempu

Africké safari bylo, tak jako každý rok, otevřeno pro veřejnost od konce dubna do začátku října. Zde proběhla zásadní změna, kdy bylo vybudováno nové moderní zimoviště pro antilopy losí, pakoně modré a zebry Chapmanovy. To je již přímo napojeno na samotný výběh safari a tak tato zvířata čeká stěhování naposledy začátkem příštího roku. Na tomto zimovišti jsou nesrovnatelně lepší chovatelské podmínky než na staré hale zimoviště ve výběhu kempu, která byla poslední halou kdysi centrálního zimoviště postaveného v sedmdesátých letech.

Výběh Safari Kempu byl letos tradičně osazen stádem pakoní běloocasých, stádem zeber Burchellových a třemi žirafími samci (Jasiri, Taji a Lukas) obou chovaných taxonů.

Pracovníci oddělení kopytníků II (zleva): Kateřina Lochovská, Jana Pozlerová, Jana Pochylá, Andrea Havlíková, Dominika Stempa, Lucie Vágnerová, Hana Pecháčková, Pavel Petržílek, Jan Žďárek, Josef Tlustý, Barbara Raková, Monika Darvašová, Jiří Hrubý, Jaromír Šejnoha a Kateřina Krupičková .